

Sygn. akt **VIII Ua 1/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Sędziowie:	SSO Mariola Szmajduch SSR del. Anna Capik-Pater (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019r. w G.

sprawy z odwołania A. S. (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 24 października 2018 r. **sygn. akt** VI U 110/18

oddala apelację.

(-) SSR del. Anna Capik –Pater (spr.) (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Mariola Szmajduch

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 1/19

UZASADNIENIE

Odwołująca A. S. w całości zaskarżyła decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 19 stycznia 2018 roku, mocą której odmówiono odwołującej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 października 2016 roku do 21 października 2016 roku oraz zobowiązano do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie 3 334,88 zł (należność główna 3 077,55 zł, odsetki 257,33 zł).

W uzasadnieniu odwołująca podała, że nie zgadza się z wydaną w sprawie decyzją. Zdaniem odwołującej, domaganie się przez ZUS zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego jest niezasadne, ponieważ nie miała świadomości,

iż zasiłek jej nie przysługuje. Wskazała, że od dnia 26 czerwca 2014 roku jest zatrudniona na podstawie umowy zlecenia w (...) S.A. i w ramach tej umowy otrzymuje miesięczne wynagrodzenie wyliczane procentowo na podstawie opłacanej składki w danym miesiącu za ubezpieczonych. Skarżąca podała, że ilość dni, czy godzin poświęconych na wykonanie czynności w stosunku do A. nie ma żadnego wpływu na wysokość otrzymanego przez nią wynagrodzenia z A.. Odwołująca wskazała, że czynności wykonywane w stosunku do A. miały charakter incydentalny, nie miały wpływu na odzyskanie zdolności do pracy, a zasiłek pobrała bez premedytacji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu podano, że w spornym okresie odwołująca wykonywała pracę zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Odwołująca bowiem w okresie od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku, przebywając na zwolnieniu lekarskim i będąc zatrudnioną w (...) Sp. z o. o. G., świadczyła pracę na rzecz firmy (...) S.A. w W. w ramach umowy zlecenia. W związku z tym, organ rentowy uznał, że odwołująca utraciła prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku. Tym samym organ rentowy, działając na podstawie art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, zobowiązał odwołującą do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie 3 334,88 zł.

Wyrokiem z dnia 24 października 2018 roku Sąd Rejonowy w G. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwolnił odwołującą od obowiązku zwrotu zasiłku chorobowego w kwocie 3.077,55 złotych za okres od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku wraz z odsetkami w kwocie 257,33 złotych; łącznie zwalniając od obowiązku zwrotu kwoty 3.334, złotych.

Sąd I instancji wydał opisany wyrok uprzednio ustalając, że :

odwołująca zatrudniona jest w (...) Sp. z o. o. G. od dnia 9 stycznia 2012 roku.

Od dnia 26 czerwca 2014 roku odwołującą wiąże z (...) S.A. z siedzibą w W. umowa zlecenia w zakresie obsługi wszystkich dokumentów związanych z ubezpieczeniem grupowym pracowników zatrudnionych (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G.. Do jej obowiązków w ramach umowy należy przyjmowanie pracowników do ubezpieczenia oraz przesyłaniu korespondencji związanej z roszczeniami pracowników, przy czym umowa świadczona przez odwołującą wykonywana jest samodzielnie, bez obowiązku świadczenia usług w określonych dniach i godzinach. Z tego tytułu odwołująca otrzymuje wynagrodzenie brutto równe 8% składki ochronnej należnej i opłaconej w wymaganej wysokości przez ubezpieczającego i zaksięgowanej przez zleceniodawcę z tytułu umowy ubezpieczenia w okresie danego miesiąca. Za miesiąc październik 2016 odwołująca uzyskała z A. wynagrodzenie w kwocie brutto 1 761,50 zł (podstawa wymiaru składek).

W okresie od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku odwołująca z powodu złamanej nogi przebywała na zwolnieniu lekarskim i pobierała zasiłek chorobowy. W dniu 9 listopada 2016 roku odwołująca otrzymała od płatnika składek (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. kwotę 3 077,55 zł tytułem tego zasiłku.

W okresie przebywania na zasiłku chorobowym odwołująca przebywała w domu. W tym czasie wysłała do A. z tytułu umowy zlecenia dwa maile, a to w dniu 11 października 2016 roku (który dotyczył sytuacji losowej, śmierci ubezpieczonego) oraz w dniu 17 października 2016 roku (dotyczący roszczenia ubezpieczonej z tytułu pobytu w szpitalu). Odwołująca wyjaśniła powyższe w postępowaniu przed organem rentowym a to w piśmie z dnia 8 grudnia 2017 roku Wskazała równocześnie, że kierowała się tym, aby w pierwszej sytuacji osoba nieżyjąca nie pozostawała pod ochroną ubezpieczeniową, w drugiej – że osoba przebywająca w szpitalu nie potrafiła zgłosić swojego roszczenia poprzez stronę internetową A., więc odwołująca zeskanowała wniosek o świadczenie i wysłała do A.. Ubezpieczona dodała też, że gdyby nie wykonała tych czynności to nie otrzymałaby wynagrodzenia z umowy zlecenia.

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 stycznia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał odwołującą do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od dnia 1 października 2016 roku do dnia 21 października 2016 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie 3 334,88 zł (należność główna – 3 077,55 zł, odsetki – 257,33 zł).

W części zważeniowej Sąd Rejonowy powołał art. 17 ust.1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1368 j.t.). Wskazał na dwie przesłanki które powodują utratę prawa do zasiłku chorobowego:

1. wykonywanie pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy,
2. wykorzystywanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Podkreślił Sąd I instancji, że przesłanki te mają samoistny charakter, co oznacza, że spełnienie którejkolwiek z nich powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego. Powołał się przy tym Sąd I instancji na cel zasiłku chorobowego oraz orzecznictwo. Zaakcentował Sąd Rejonowy, że ratio legis regulacji art. 17 ustawy zasiłkowej jest niedopuszczenie do zachowania prawa do świadczenia w sytuacji w której ubezpieczony podejmuje zwykłe czynności wskazujące na aktywność zawodową, w których można postawić ubezpieczonemu zarzut nadużywania prawa do świadczeń poprzez wykorzystywanie zwolnienia od pracy dla innych celów. Przesłanka podjęcia pracy zarobkowej pozbawiająca świadczenia z ustawy zasiłkowej ma taki sens, iż uzasadnia przyjęcie domniemania, że ubezpieczony nie jest w rzeczywistości niezdolny do pracy. Dla spełnienia przesłanek zawartych w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej nie jest istotny stan zdrowia ubezpieczonego, a jedynie aktywność zawodowa zmierzająca do osiągnięcia zarobku.

Pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu. Możliwość uznania, że nie dochodzi do utraty prawa do zasiłku chorobowego, w przypadku aktywności zmierzającej do osiągnięcia zarobku w czasie pobierania tego zasiłku, występuje jednak tylko wówczas, gdy ma ona charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami. W innych przypadkach za okres niezdolności do pracy, w czasie której ubezpieczony wykonuje pracę zarobkową, nie należy się zasiłek lecz wynagrodzenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 roku, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2006 roku, II UK 44/06).

Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 ustawy, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym. Konkluzja mająca swoje odzwierciedlenie w tezie wyroku jest następująca: tylko sporadyczna, wymuszona okolicznościami, aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego. W innych przypadkach za okres niezdolności do pracy, w czasie której ubezpieczony wykonuje pracę zarobkową, nie należy się zasiłek, lecz wynagrodzenie, przy czym nie jest niezbędne, aby wykonywana praca była niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., I UK 70/12).

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji uznał, że odwołująca w spornym okresie wykonywała pracę zarobkową na rzecz swego zleceniodawcy (...) S.A. z siedzibą w W., przy czym, jej aktywność w tym okresie miała jedynie charakter incydentalny i była wymuszona okolicznościami (również dotyczącymi interesu osób ubezpieczonych). M. te wynikały z sytuacji losowych, a czynności odwołującej miały charakter incydentalny.

W dalszej części Sąd I instancji przytoczył 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1368 j.t.).

Sąd Rejonowy ustalił i przyjął, że odwołująca nie miała świadomości, iż wykonywanie czynności z umowy zlecenia powoduje brak prawa do zasiłku chorobowego. Zachowanie odwołującej w szczególności nie polegało na nadużyciu prawa, świadomym wprowadzeniu w błąd organu rentowego, nie było oparte na nieprawdziwych zeznaniach czy fałszywych dokumentach, zachowaniu temu nie można przypisać cech wyłudzenia.

Stąd też nie zostały spełnione przesłanki z art. 84 ust. 2 od których ustawodawca uzależnił możliwość ubiegania się zwrotu wypłaconego świadczenia. Świadomość ta nastąpiła dopiero w chwili doręczenia odwołującej odpisu zaskarżonej decyzji. Świadomości tej odwołująca po otrzymaniu zaskarżonej decyzji nie kwestionowała również w toku procesu, co nie zmienia okoliczności, że była to świadomość następcza wobec okresu pobierania spornego zasiłku. Brak zatem winy w zachowaniu odwołującej mogącej świadczyć o pobraniu spornego świadczenia w sposób nienależny.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję

***Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiódł organ rentowy , zaskarżając go w całości .
Wyrokowi Sądu Rejonowego organ rentowy zarzucił :***

1. naruszenie prawa materialnego, tj art. 17 ust 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 25 czerwca 1999 r. (Dz.U. Nr 60, poz. 636) poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie poprzez uznanie, że odwołująca nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłki chorobowego, pomimo faktu, że przebywając na zwolnieniu lekarskim wykonywała czynności z tytułu zawartej umowy zlecenia.

2 naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227 KPC poprzez pominięcie przez Sąd pierwszej instancji istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy faktów oraz przeprowadzenie dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że odwołująca nie była świadoma

konieczności powstrzymania się pracy zarobkowej podczas zwolnienie lekarskiego,

3 naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 KPC przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyciągnięcie wniosków niezgodnych z zasadami logiki i doświadczenia życiowego polegającej na nieuzasadnionym w świetle zebranego materiału dowodowego przyjęciu, że odwołująca przebywająca na zwolnieniu lekarskim nie wykonywała zwykłych czynności do których zobowiązywała ją zawarta umowa zlecenia, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wynika, że aktywność zawodowa odwołującej polegająca na zachowaniu ciągłości korespondencji należała do obowiązków wynikających z zawartej umowy i nie miała charakteru incydentalnego i zmierzała do osiągnięcia zarobku.

Apelujący wniósł o :

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania oraz orzeczenie o kosztach postępowania poprzez zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
- względnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji i pozostawienie temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył:

apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie .

Sąd i instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie jak również prawidłowo wywiódł wnioski z przeprowadzonego postępowania dowodowego przy zastosowania art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Przy zastosowaniu art. 17 powołanej ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego , chodzi o to, by osoba ani nie przedłużała zwolnienia lekarskiego w okresie choroby, a tym samym przedłużała okresu pobierania zasiłku chorobowego, ani by nie dochodziło do naruszania przepisów o przyznawaniu świadczeń z

systemu ubezpieczeń społecznych . Sąd Rejonowy nie naruszył art. 233 kpc. Właściwym było uznanie, że praca podejmowana przez ubezpieczoną na rzecz A. miała charakter incydentalny i usprawiedliwiony okolicznościami. W trakcie zwolnienia lekarskiego ubezpieczona po uprzednim kontakcie z innymi ubezpieczonymi wysłała jedynie dwa maile, które to czynności co prawda nie różniły się od wykonywanej przez nią zazwyczaj pracy- zapewnienie obrotu dokumentów ubezpieczeniowych, jednak należy mieć na uwadze okoliczność, że ubezpieczona nie wykonywała powyższych czynności cyklicznie, a jedynie w sytuacjach wyjątkowych. Nie można pozbawić ubezpieczonej świadczenia tylko dlatego że chcąc pomóc innym potrzebującym zdecydowała się wysłać dwie wiadomości e-mail. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy uznał, że wysłanie powyższych maili było usprawiedliwione okolicznościami tj. nagła śmierć ubezpieczonej oraz brak poradności klienta. Są to sytuacje incydentalne, kiedy osoba musi wykonać powołane czynności i tak było w sytuacji ubezpieczonej. W takich sytuacjach nie ma zastosowania art. 17 w/w ustawy . W opisaney sprawie doszło do sytuacji jednorazowej . Czynności, wykonywane incydentalnie nie mogą powodować, że ubezpieczona traci prawo do zasiłku, a tym samym zobowiązana jest do jego zwrotu.

Słusznie zwrócił uwagę Sąd I instancji , że nie dochodzi do utraty prawa do zasiłku chorobowego, w przypadku aktywności zmierzającej do osiągnięcia zarobku w czasie pobierania zasiłku, występującej jednak tylko wówczas, gdy ma ona charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami. W innych przypadkach za okres niezdolności do pracy, w czasie której ubezpieczony wykonuje pracę zarobkową, nie należy się zasiłek lecz wynagrodzenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 roku, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2006 roku, II UK 44/06).

Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 ustawy, gdy były to zachowania o charakterze wyjątkowym. Konkluzja mająca swoje odzwierciedlenie w tezie wyroku jest następująca: tylko sporadyczna, wymuszona okolicznościami, aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego. W innych przypadkach za okres niezdolności do pracy, w czasie której ubezpieczony wykonuje pracę zarobkową, nie należy się zasiłek, lecz wynagrodzenie, przy czym nie jest niezbędne, aby wykonywana praca była niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., I UK 70/12).

Sąd Okręgowy w całości uznał ustalenia dokonane przez Sąd I instancji za prawidłowe i przyjął je za własne i na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

(-) SSR del. Anna Capik –Pater (spr.) (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Mariola Szmajduch

Sędzia Przewodniczący Sędzia